

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, 7. juni 2016
Vår ref.: TMS

Høringsuttalelse fra Juss-Buss til høringsnotat om regulering av arbeidstid

Viser til høringsbrev av 14. januar 2016. Vedlagt følger høringsuttalelse fra Juss-Buss.

Dersom dere har spørsmål til høringsuttalelsen kan dere kontakte Juss-Buss på vår e-postadresse sag@jussbuss.no, eller kontaktperson Thomas Meier Strømme på tlf. 22 84 29 29 alle hverdager mellom kl. 10.00 og 15.00, med unntak av torsdager.

Med vennlig hilsen,
for Juss-Buss,

Thomas Meier Strømme

Sosial-, trygd- og arbeidsrettsgruppa:

Thomas Meier Strømme
Solveig Nørstrud Wanvik
Malin Endresen Rogne
Lars Engebretsen
Nicole Marie Versland
Kamilla Hjortmo
Magnus Skarvøy
Christian Prestholdt Selen
Eline Christoffersen Våge

1. Om Juss-Buss

Juss-Buss er et rettshjelpiltak drevet av jusstudenter. Vi tilbyr gratis rettshjelp i enkeltsaker der dette ikke dekkes av det offentlige. Et overordnet mål for Juss-Buss er å øke den prosessuelle og materielle rettsikkerheten for våre klientgrupper.

I 2015 behandlet Juss-Buss 728 saker innen arbeidsrett. Av disse gjaldt 12 saker arbeidstid og 46 saker overtid.

2. Juss-Buss er enig i at vilkårene for særlig uavhengig stilling bør presiseres

Juss-Buss er enige i utvalgets forslag (punkt 12.5.3 mv), om at unntaksbestemmelsen for arbeidstakere med *særlig uavhengig stilling*, jf. aml. § 10-12 annet ledd bør videreføres, men at vilkårene for unntaket bør presises.

For øvrig ønsker vi å bemerke at arbeidsmiljøloven er ment å være tilgjengelig for allmennheten. Juss-Buss opplever imidlertid at det er vanskelig for våre klienter å orientere seg om unntaksbestemmelsene i aml. § 10-12. Innholdet i uttrykket *særlig uavhengig stilling* defineres i stor grad av forarbeider og rettspraksis. Det kan ikke forventes at den alminnelige arbeidstaker finner frem til disse kildene. Juss-Buss mener derfor at en presisering av vilkårene er nødvendig for at flest mulig kan få bedre kunnskap om sine rettigheter.

3. Juss-Buss er enig i at unntak fra arbeidstidsreglene skal avtales

Juss-Buss er enig i utvalgets forslag (punkt 12.5.5) om at det skal være et krav at arbeidsavtalen presiserer om arbeidstakeren er ansatt i en *særlig uavhengig stilling* og dermed unntatt fra arbeidstidsreglene etter aml. § 10-12 annet ledd.

Et krav om presisering i arbeidskontrakten kan fungere som en oppfordring til å sette seg inn i hva det vil si å ha en *særlig uavhengig stilling*. Det vil dessuten virke forutberegnelig og avklarende for begge parter i arbeidsforholdet.

Juss-Buss påpeker likevel at avtalefesting av unntak fra arbeidstidsreglene ikke nødvendigvis vil gavne de mest svakerestilte arbeidstakerne. Vi erfarer ofte at våre klienter har underskrevet arbeidsavtaler uten å være klar over hva som faktisk står i avtalen. Særlig gjelder dette for arbeidstakere med språkutfordringer. Vi håper at et krav om presisering i arbeidskontrakten vil fungere som et initiativ for arbeidstaker til å undersøke sin kommende rettsstilling. Samtidig frykter vi at informasjonen ikke vil bli forstått av de mest ressursvake arbeidstakerne i møte med en arbeidsgiver som lar det gå automatikk i å tilby *særlige uavhengige stillinger* uten at det reelt sett dreier seg om en slik stilling. I et slikt scenario vil avtalefestingen *ikke* fungere som en beskyttelse for arbeidstaker.

Vi er likevel enige i forslaget fordi det kan avhjelpe rettsstillingen i de mer «ryddige» arbeidsforholdene, men med den bemerkning at det ikke nødvendigvis vil avhjelpe de svakestes rettsstilling.

4. Juss-Buss er uenig i flertallets forslag om å innføre delvis uavhengig stilling

Juss-Buss er uenig i at det kan være behov for unntak fra en del av bestemmelsene i arbeidstidskapitlet for en større gruppe arbeidstakere, og at det derfor åpnes for at arbeidstaker og arbeidsgiver kan avtale en ny type stilling, kalt *delvis uavhengig*, som unntas sentrale bestemmelser i arbeidstidskapitlet (punkt 12.5.4).

Som nevnt overfor deler Juss-Buss utvalgets oppfatning om at reglene i aml. § 10-12 bør tydeliggjøres og presiseres. Juss-Buss opplever imidlertid at det allerede er vanskelig for våre klienter å sondre mellom uttrykkene i henholdsvis aml. § 10-12 første og annet ledd. Å innføre en ny *delvis uavhengig stilling* vil kunne medføre ytterligere forvirring og mindre klarhet for arbeidstakere flest. Det vil bli desto mer krevende å orientere seg i et allerede vanskelig regelverk. Å innføre en slik *delvis uavhengig stilling* strider derfor mot hensikten om å tydeliggjøre loven, som flere steder er utvalgets hovedhensyn bak forslagene i høringen.

Juss-Buss har vanskelig for å se hva slags stillinger som skal falle inn under det nye unntaket. Forskjellen på *delvis uavhengig stilling* og *særlig uavhengig stilling* er ifølge utvalget at mens en særlig uavhengig stilling «er overordnet, ansvarsfull og med selvstendig beslutningsmyndighet» er en delvis uavhengig stilling «ansvarsfull, med noe selvstendig beslutningsmyndighet».

Utover at en *særlig uavhengig stilling* er overordnet er det uklart hvor grensen mellom «selvstendig beslutningsmyndighet» og «noe selvstendig beslutningsmyndighet» går. En slik uklar grense kan medføre at en stor gruppe arbeidstakere som tidligere ble omfattet av overtidsreglene nå blir unntatt fra disse, eller at arbeidsgiver misbruker regelen eller anvender reglene feil. Det er for mye forlangt at en alminnelig arbeidstaker skal forstå hva som ligger i de ulike unntakene, selv med et krav om at disse skal nedfelles i arbeidsavtalen. For Juss-Buss er det svært viktig at utvalget sikrer at arbeidstakere som ikke bør unntas overtidsreglene heller ikke blir det med det nye forslaget. Fordi anvendelsesområdet til en slik bestemmelse fremstår som uklar mener vi at forslaget ikke bør innføres. Det må i det minste utarbeides en nærmere presisering av vilkårene for anvendelsen av en slik *delvis uavhengig stilling*.
